

Aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
drs. W. Koolmees
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Onderwerp
Reactie Wet invoering betaling
ouderschapsverlof

Datum
4 juni 2020
Ons kenmerk
2020/0053/AvD/VB/LR

Geachte heer Koolmees,

Op 11 mei 2020 heeft u het College voor de Rechten van de Mens (hierna: College) verzocht advies uit te brengen over het wetsvoorstel invoering betaling ouderschapsverlof. Het conceptwetsvoorstel implementeert 'Richtlijn (EU) 2019/1158 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad'. Het doel van de Richtlijn is om het beleid gericht op evenwicht tussen werk en privéleven en de gelijke behandeling van vrouwen en mannen te helpen verwezenlijken. Dat gebeurt onder meer door maatregelen die de arbeidsparticipatie van vrouwen bevorderen. Om te voldoen aan de Richtlijn wordt in de Wet arbeid en zorg een verplichting opgenomen op grond waarvan werknemers bij de opname van ouderschapsverlof gedurende negen weken een uitkering van het UWV ontvangen. De hoogte van de uitkering is gelijk aan de helft van het dagloon.

In zijn reactie adviseert het College de wetgever om in de toelichting op het wetsvoorstel in te gaan op de verwachte effectiviteit van de wetswijziging en het voorgestelde uitkeringsniveau nader te onderbouwen.

Toelichting op doelmatigheid van het wetsvoorstel

Het College beschouwt het wetsvoorstel als een belangrijke stap om een gelijke verdeling van arbeid en zorg tussen vrouwen en mannen te bevorderen. Een dergelijke stap is in lijn met de verplichtingen die voor uw regering voortvloeien uit het VN-Vrouwenrechtenverdrag. Deze verplichtingen zien toe op het tegengaan van discriminatie (artikel 16(1)(d)) en gender stereotyperingen en het bevorderen van de gelijke verantwoordelijkheden in de gezinseducatie (artikel 5).

Het VN-Comité dat toeziet op de naleving van het VN-Vrouwenverdrag heeft de Nederlandse regering aanbevolen mannen aan te moedigen om ouderschapsverlof op te nemen en om het verdelen van ouderlijke verantwoordelijkheden tussen mannen en vrouwen te bevorderen.¹ Het College vraagt zich af of het kabinet het door hem beoogde doel - het aantrekkelijker maken voor beide ouders om het ouderschapsverlof daadwerkelijk op te nemen - met het onderhavige wetsvoorstel bereikt.

Uit een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) naar deeltijdwerk blijkt dat vrouwen bijna twee keer zo vaak ouderschapsverlof opnemen als mannen.² De beslissing of er verlof wordt genomen, en zo ja door wie, is vaak ingegeven door financiële overwegingen. Omdat vrouwen structureel minder betaald krijgen dan mannen en in de praktijk bij ouderparen bestaand uit een man en een vrouw er meestal alleen naar haar salaris wordt gekeken, zijn het vaak de vrouwen die verlof opnemen. Bij een vergoeding van slechts de helft van het dagloon is het ouderschapsverlof voor met name mannen met een laag dagloon onbetaalbaar en onaantrekkelijk.

Als gevolg van het huidige voorstel acht het College de kans groot dat de huidige, stereotiepe verdeling van taken tussen man en vrouw, waarbij de vrouw het grootste deel van de zorgtaken op zich neemt, in stand blijft. Daarmee blijft ook de onevenwichtigheid tussen werk en privéleven en de achtergestelde positie van vrouwen op de arbeidsmarkt in stand.

Het College adviseert de wetgever om in de toelichting op dit wetsvoorstel in te gaan op de verwachte effectiviteit van de wetwijziging in de praktijk. Met name op de vraag hoe de voorgestelde uitkeringshoogte mannen in algemene zin, inclusief degenen met een relatief laag dagloon, kan stimuleren om gebruik te maken van hun verlofrechten.

Nadere onderbouwing uitkeringsniveau en aandacht voor behoorlijke levensstandaard

In lijn met het voorgaande merkt het College op dat niet iedereen het zich kan veroorloven om negen weken lang slechts de helft van zijn salaris te ontvangen. Voor mensen met een lager inkomen kan het onaantrekkelijk en soms onhaalbaar zijn om ouderschapsverlof op te nemen onder de voorwaarden die in het conceptwetsvoorstel worden genoemd. Mensen met het minimumloon kunnen immers onder het bijstandsniveau uitkomen. In dit kader wijst het College op artikel 11 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR) en op de regering rustende verplichting om te garanderen dat uitkeringen voldoende in duur en omvang moeten zijn voor een behoorlijke levensstandaard.

¹ CEDAW, *Concluderende Observaties m.b.t. Nederland*, 24 november 2016, CEDAW/C/NLD/CO/6.

² Zie Ministerie van Financiën, *IBO Deeltijdwerk; De(elt)tijd zal het leren. Van analyse naar beleid over deeltijd*, Den Haag: 2020, p. 44.

Uit de toelichting blijkt niet of een vergoeding van de helft van het dagloon toereikend is voor alle gezinnen om een fatsoenlijke levensstandaard te behouden.

Het College vraagt de wetgever dan ook het voorgestelde uitkeringsniveau nader te onderbouwen, en de wetgeving en het uitkeringsniveau zo nodig aan te passen om aan de standaard van het IVESCR te kunnen voldoen.

Aanbevelingen:

- Geef in de toelichting bij het wetsvoorstel aan wat de verwachte effectiviteit is van de wetgeving. Ga met name in op de vraag hoe de voorgestelde uitkeringshoogte mannen stimuleert om van hun verlofrechten gebruik te maken. Pas de wetgeving zo nodig aan om de doelmatigheid te vergroten.
- Onderbouw in de toelichting bij het wetsvoorstel de toereikendheid van de voorgestelde hoogte van de uitkering voor het ouderschapsverlof. Besteed hierbij aandacht aan hoe het wetsvoorstel voorziet in de bescherming van het recht op een behoorlijke levensstandaard.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met [REDACTED], beleidsadviseur, via [REDACTED] of telefoonnummer [REDACTED].

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Voorzitter

